

Sygn. akt III U 566/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Lucyna Oleszek

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2013 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy K. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania K. S. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 11 lutego 2013 r. i 26 marca 2013 r. **nr** (...)

o d d a l a odwołanie.

Sygn. akt III U 566/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 11 października 2013 r.

Decyzją z dnia 11 lutego 2013 r. znak: ENPU/6/035030103 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przyznał wnioskodawcy K. S. (1) prawo do emerytury, począwszy od dnia 1 stycznia 2013 r.

W uzasadnieniu powołano ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Do ustalenia podstawy wymiaru tego świadczenia organ rentowy przyjął przeciętną postawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych

z całego okresu ubezpieczenia od 1 stycznia 1971 r. do 31 grudnia 1990 r. i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalił na 30,86 %. Ponadto do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 19 lat, 4 miesiące i 22 dni okresów składkowych i 1 rok 9 miesięcy i 17 dni okresów nieskładkowych. Wysokość emerytury ustalono na kwotę 955,91 zł oraz zwiększenie z tytułu ubezpieczenia rolnego – 91,91 zł. Przy czym świadczenie to ograniczono do 100% podstawy wymiaru tj. do kwoty 917,99 zł. Równocześnie postanowiono o zawieszeniu wypłaty tej emerytury z uwagi na to, że jest to świadczenie niższe od emerytury ustalonej wcześniej na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Drugą decyzją również z dnia 11 lutego 2013 r. znak: ENPU/6/035030103 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przeliczył wnioskodawczyni K. S. (1) emeryturę na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wysokość tej emerytury ustalono na kwotę 943,62 zł łącznie ze zwiększeniem z tytułu opłacania składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (...) 51,95 zł.

Wnioskodawczyni K. S. (1) w dniu 14 marca 2013 r. złożyła odwołanie od decyzji przyznającej jej prawo do emerytury, wnosząc o jej zmianę i przeliczenie wysokości świadczenia z uwzględnieniem wynagrodzeń wynikających z przedstawionych angaży i wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej.

W uzasadnieniu podała, że pominięcie przez organ rentowy wysokości wynagrodzenia, jakie osiągała w czasie zatrudnienia w latach 1971-1991 r. w Zakładach (...) w J. zaniżyło wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury, przez co ustalono niskie świadczenie.

W związku z tym odwołaniem organ rentowy w dniu 26 marca 2013 r. wydał nową decyzję, którą uchylono decyzję z dnia 11 lutego 2013 r. w przedmiocie ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS Równocześnie na nowo ustalono wysokość emerytury.

W uzasadnieniu powołano przepis art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Do ustalenia podstawy wymiaru tego świadczenia organ rentowy przyjął przeciętną postawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1 stycznia 1971 r. do 31 grudnia 1990 r. i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalił na 30,86 %. Ponadto do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 17 lat, 7 miesięcy i 22 dni okresów składkowych i 1 rok 9 miesięcy i 17 dni okresów nieskładkowych oraz 5 miesięcy okresów uzupełniających (rola). Wysokość emerytury ustalono na kwotę 935,07 zł oraz zwiększenie z tytułu ubezpieczenia rolnego – 91,91 zł. Przy czym świadczenie to ograniczono do 100% podstawy wymiaru tj. do kwoty 917,99 zł.

Na nowo ustalono też wysokość emerytury na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. z uwzględnieniem zwaloryzowanego kapitału początkowego Wysokość tego świadczenia wraz ze zwiększeniem rolnym (51,95 zł) ustalono na kwotę 943,62 zł, a po waloryzacji od 1 marca 2013 r. - 981,36 zł.

Równocześnie ustalono wysokość tzw. emerytury mieszanej na podstawie art. 183 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Okazało się, że wysokość 35% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 stanowi kwota – 321,30 zł, natomiast 65% emerytury obliczonej na podstawie art. 26 – 613,36 zł. Łącznie wysokość tej emerytury to kwota - 934,66 zł.

W rezultacie podjęto wypłatę emerytury ustalonej na podstawie art. 26 jako świadczenia najkorzystniejszego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Podniesiono, że brak jest podstaw do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury wnioskodawczyni wyłącznie na podstawie angaży i legitymacji ubezpieczeniowej z lat 1971-1979 bez dokumentacji wskazującej liczbę faktycznie przepracowanych przez nią godzin. Stąd uwzględniono jedynie wynagrodzenie minimalne.

Odwołano się też do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) stwierdzając, że środkiem dowodowym na potwierdzenie wysokości zarobku lub dochodu pracownika są jedynie zaświadczenia zakładów pracy wystawione

według wzoru ustalonego przez ZUS albo legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące zatrudnienia i wysokości osiągniętych zarobków.

Sąd Okręgowy III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w P. ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni K. S. (1), urodzona (...), wystąpiła w dniu 30 kwietnia 1991 r. z pierwszym wnioskiem rentowym. Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z dnia 24 czerwca 1991 r. przyznano jej prawo do okresowej renty inwalidzkiej 2 grupy inwalidów, począwszy od dnia 8 kwietnia 1991 r. Ostatnią decyzją z dnia 26 marca 2008 r. organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres do osiągnięcia wieku emerytalnego. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty ustalono na 44,49%. Ponadto do ustalenia wysokości renty uwzględniono 19 lat okresów składkowych i 6 miesięcy okresów nieskładkowych

Następnie na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 20 sierpnia 2012 r. zn. (...) wnioskodawczyni od dnia 18 sierpnia 2013 r. uzyskała prawo do emerytury.

Podstawę obliczenia tej emerytury, w myśl art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stanowi kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego zewidencjonowanego na koncie na koniec miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura zaś stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę i ustalono ją w wysokości 891,67 zł brutto.

Ponadto pouczono wnioskodawczynię o możliwości wystąpienia o wypłatę zwiększenia z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, jak też o ustalenie tzw. mieszanej emerytury na podstawie art. 183 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek rentowy z dn. 30.04.191 r.
- decyzje rentowe z dn. 24.06.1991 r. i 26.03.2008 r.
- decyzja emerytalna z dn. 20.08.2012 r.

W dniu 11 stycznia 2013 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o przeliczenie emerytury, domagając obliczenia jej wysokości z uwzględnieniem wynagrodzeń na podstawie umów o pracę, angaży i wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej z lat 1971-1979.

W wyniku rozpoznania powyższego wniosku organ rentowy decyzją z dnia 29 stycznia 2013 r. odmówił wnioskodawczyni przeliczenia emerytury z uwagi na to, że po nabyciu prawa do emerytury nie pozostawała ona w zatrudnieniu.

Natomiast w dniu 28 stycznia 2013 r. wnioskodawczyni złożyła nowy wniosek emerytalny wraz z Zaświadczeniem Nr (...) z dnia 7 września 2012 r. wystawionym przez KRUS

Realizując ten wniosek organ rentowy wydał decyzję z dnia 11 lutego 2013 r., na mocy której przyznano wnioskodawczyni prawo do emerytury na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, począwszy od dnia 1 stycznia 2013 r. Do ustalenia podstawy wymiaru tego świadczenia organ rentowy przyjął przeciętną postawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1 stycznia 1971 r. do 31 grudnia 1990 r. i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalił na 30,86 %. Ponadto do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 19 lat, 4 miesiące i 22 dni okresów składkowych i 1 rok 9 miesięcy i 17 dni okresów nieskładkowych. Wysokość emerytury ustalono na kwotę

955,91 zł wraz ze zwiększeniem z tytułu ubezpieczenia rolnego – 91,91 zł. Przy czym świadczenie to ograniczono do 100% podstawy wymiaru tj. do kwoty **917,99 zł**.

Równocześnie postanowiono o zawieszeniu wypłaty tej emerytury z uwagi na to, że świadczenie to okazało się niższe od wypłacanej emerytury, a ustalonej na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W dniu 26 marca 2013 r. organ rentowy wydał nową decyzję, którą uchylono decyzję z dnia 11 lutego 2013 r. w przedmiocie ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z uwagi na błędne ustalenie stażu ubezpieczeniowego. Do ustalenia podstawy wymiaru tego świadczenia organ rentowy ponownie przyjął przeciętną postawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych

z całego okresu ubezpieczenia od 1 stycznia 1971 r. do 31 grudnia 1990 r.

i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalił na 30,86 %. Ponadto do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono skorygowany staż ubezpieczeniowy: 17 lat, 7 miesięcy i 22 dni okresów składkowych i 1 rok 9 miesięcy i 17 dni okresów nieskładkowych oraz 5 miesięcy okresów uzupełniających (rola). Wysokość emerytury ustalono na kwotę **935,07 zł** oraz zwiększenie z tytułu ubezpieczenia rolnego – 91,91 zł. Przy czym świadczenie to ograniczono do 100% podstawy wymiaru tj. do kwoty **917,99 zł**, a do ustalenia wppw uwzględniono wynagrodzenie minimalne z lat 1971-1979.

Na nowo ustalono też wysokość emerytury na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. z uwzględnieniem zwaloryzowanego kapitału początkowego Wysokość tego świadczenia wraz ze zwiększeniem rolnym (51,95 zł) ustalono na kwotę **943,62 zł**, a po waloryzacji od 1 marca 2013 r. - **981,36 zł**. Nadal realizując wypłatę tego świadczenia jako najkorzystniejszego.

Tym samym ani w zaskarżonej decyzji z dnia 11 lutego 2013 r., ani też w decyzji uchylającej z dnia 26 marca 2013 r. nie uwzględniono przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia, zgodnie z wnioskiem wnioskodawczynie.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek o przeliczenie emerytury z dn. 11.01.2013 r.
- wniosek o emeryturę z dn. 28.01.2013 r.
- Zaświadczeniem KRUS Nr (...) z dn. 7.09.2012 r.
- decyzja przeliczająca emeryturę z dn. 11.02.2013 r.
- decyzje przyznające emeryturę z dn. 11.02.2013 r. i 26.03.2013 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawczynie K. S. (1) w okresie od 1 czerwca 1971 r. do 7 kwietnia 1991 r. pracowała w Zakładach (...) w J..

Została zatrudniona na podstawie umowy o pracę na stanowisku przewijaczka w Wydziale Wykańczalni. Do dnia 30 września 1971 r. pracowała w ramach przyuczenia do zawodu, a następnie wstępnego stażu pracy, za wynagrodzeniem miesięcznym liczonym według stawki godzinowej 4,40 i 5,00 starych złotych. Po pozytywnym zaliczeniu szkolenia, z dniem 1 października 1971 r. wnioskodawczynie została zatrudniona jako przewijaczka na czas nieokreślony. Stawkę godzinową wynagrodzenia ustalono na kwotę 6,30 zł wraz z premią regulaminową. Z dniem 1 grudnia 1972 r. powierzono wnioskodawczynie stanowisko apretor-wykurczacz z wynagrodzeniem 8,- starych złotych za godzinę wraz z premią regulaminową. Od 1 maja 1973 r. stawkę tę podniesiono do 10,-zł/godzinę. W okresie od dnia 24 stycznia do 31 sierpnia 1975 r. wnioskodawczynie korzystała z urlopu wychowawczego (bezpłatnego).

Następnie na podstawie umowy o pracę z dnia 15 lipca 1976 r. została ponownie zatrudniona w (...) w J. na czas nieokreślony na stanowisku krojczego z wynagrodzeniem 10,- starych złotych za godzinę. Z dniem 15 sierpnia 1976 r. powierzono jej obowiązki nawarstwiacza za wynagrodzeniem 8,50 zł/godzinę. Od 1 grudnia 1976 r. stawkę tę podniesiono do 10,-zł/godzinę, a od 2 maja 1978 r. do 10,60 zł/godzinę. W okresie od dnia 23 maja 1979 r. do 23 maja 1982 r. wnioskodawczyni ponownie korzystała z urlopu wychowawczego (bezpłatnego). W tym czasie, od 9 kwietnia 1980 r. rozpoczęła pracę chałupniczą w ramach umowy o pracę nakładczą.

Miesięczne wynagrodzenie wnioskodawczyni w okresie zatrudnienia od 1971 r. do 1979 r. składało się z pensji zasadniczej oraz premii regulaminowej. Wynagrodzenie zasadnicze każdorazowo określone było według stawki godzinowej liczonej w akordzie. Premia regulaminowa płacona była w różnej wysokości, która uzależniona była od miesięcznej produkcji i wydajności całego Wydziału.

Na stanowisku przewijaczki i wykurczarki wnioskodawczyni pracowała razem ze świadkiem J. P. (1). Praca na tych stanowiskach polegała na produkcji tj. przerobieniu surowej przędzy. Na maszynach dziewiarskich pracownice najpierw przewijały przędzę, a następnie ją wykurczały w temperaturze około 360 stopni C.. Dziennie na każdej 8-godzinnej zmianie przerabiano około 250-300 kilogramów przędzy, zaś miesięcznie nawet 4-5 ton. Praca cały czas odbywała się na trzy zmiany po 8 godzin każda, w hałasie pracujących maszyn i w kurzu oraz przy oparach chemikaliów z barwiarni, która była w sąsiedztwie. Na jednej zmianie pracowało 16 osób, brygadzistka po zakończeniu każdej zmiany ważyła i sprawdzała przerobioną przędzę. Wszystko zapisywano w kartach pracy każdego pracownika. Na koniec miesiąca wypłacana była pensja liczona według stawki godzinowej z uwzględnieniem kilogramów przerobionej przędzy.

Z kolei na stanowisku krojczego i nawarstwiacza dzianin wnioskodawczyni pracowała razem ze świadkiem E. W. (1). Ta praca polegała na układaniu bawełny i wykrawywaniu: podkoszulków, bluzek męskich i damskich oraz sweterków. Również ta praca rozliczana była akordowo i wynagrodzenie zależało od liczby wykrojonych sztuk dzianin. Praca odbywała się na dwie zmiany, przy jednym stole pracowały dwie osoby.

Z uwagi na akordowe wynagrodzenie wnioskodawczyni, tak jak i inne pracownice starała się wypracować jak najwięcej kilogramów przędzy czy sztuk wykrojonej odzieży. Miesięcznie mogła zarobić około 5-6 tysięcy starych złotych. W legitymacji ubezpieczeniowej zawarto tylko jeden wpis o wysokości wynagrodzenia za 10 miesięcy pracy w roku 1975/1976 w kwocie 27.627 zł tj. średnio po 2.762 zł miesięcznie.

Okres pracy od 1 czerwca 1971 r. do 30 listopada 1972 r. na stanowisku przewijaczki oraz od 1 grudnia 1972 r. do 23 stycznia 1975 r. na stanowisku apreter zaliczono wnioskodawczyni do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- legitymacja ubezpieczeniowa,

2. Akta osobowe wnioskodawczyni z (...):

- umowy o pracę z dn. 1.06.1971 r., 8.10.1971 r., 15.07.1976 r.

- umowa o pracę nakładczą z dn. 9.04.1980 r.

- **angaże za lata 1971-1979,**

- **świadcstwo pracy z dn. 30.04.1991 r.**

- świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych z dn. 30.04.1991 r.

3. zeznania świadków:

- J. P. (nagranie rozprawy z dn. 24.06.2013 r. - 7 min),

- E. W. (nagranie rozprawy z dn. 24.06.2013 r. - 19 min),

- S. S. (nagranie rozprawy z dn. 24.06.2013 r. - 25 min),

4. zeznania wnioskodawczyny (nagranie rozprawy z dn. 24.06.2013 r. - 32 min).

Równocześnie Sąd ustalił, że w (...) nie zachowała się dokumentacja płacowa, w tym regulaminy wynagradzania za lata 1971-1979 r.

Na podstawie zachowanych angaży i umów o pracę organ rentowy, na żądanie Sądu, wyliczył miesięczne wynagrodzenie, jakie wnioskodawczyny mogła uzyskać w okresie od 1 czerwca 1971 r. do 22 maja 1979 r. Do wyliczenia przyjęto 25 dniowy miesiąc pracy i 8 godzinny dzień pracy od poniedziałku do piątku oraz 6 godzinny dzień pracy w soboty i ustalono miesięczne wynagrodzenie za okres:

- 1 czerwca - 31 sierpnia 1971 r. = 2.534,40 (starych) zł,

- 1 - 30 września 1971 r. = 960,- (starych) zł,

- 1 października - 31 grudnia 1971 r. = 7.123,20 (starych) zł,

- 1 stycznia - 30 listopada 1972 r. = 13.305,60 (starych) zł,

- 1 - 31 grudnia 1972 r. = 1.536,- (starych) zł,

- 1 stycznia - 30 kwietnia 1973 r. = 6.144, (starych) zł,

- 1 maja - 31 grudnia 1973 r. = 15.360,- (starych) zł,

- 1 stycznia - 31 grudnia 1974 r. = 23.040,- (starych) zł,

- 1 - 23 stycznia 1975 r. = 1.460,00 (starych) zł,

- 1 września - 31 grudnia 1975 r. = 7.680,- (starych) zł,

- 1 stycznia - 31 lipca 1976 r. = 13.440,- (starych) zł,

- 1 sierpnia - 30 września 1976 r. = 3.840,- (starych) zł,

- 1 - 15 października 1976 r. = 920,- (starych) zł,

- 16- 31 października 1976 r. = 850,- (starych) zł,

- 1 - 30 listopada 1976 r. = 1.632,- (starych) zł,

- 1 - 31 grudnia 1976 r. = 1.920,- (starych) zł,
- 1 stycznia - 31 grudnia 1977 r. = 23.040,- (starych) zł,
- 1 stycznia - 31 grudnia 1978 r. = 23.040,- (starych) zł,
- 1 stycznia - 30 kwietnia 1979 r. = 7.680,- (starych) zł,
- 1 maja 1979 r. = 80,- (starych) zł,
- 2 - 22 maja 1979 r. = 1.462,80 (starych) zł.

W okresach zatrudnienia, za które wnioskodawczyni nie mogła udokumentować wynagrodzenia - przyjęto wynagrodzenie minimalne.

Następnie wyliczono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury według trzech wariantów:

- z 10 kolejnych najkorzystniejszych lat kalendarzowych (1971-1980) wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu - 39,57%,
- z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu - 37,30%,
- z 3 lat kalendarzowych (1988-1990) - 44,49% (wskaźnik przyjęty do podstawy wcześniej pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy).

Najkorzystniejszym wskaźnikiem jest ten przyjęty do wyliczenia wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego i emerytury. Stąd wynagrodzenia wyliczone z angaży pozostają bez wpływu na wartość tak kapitału, jak i emerytury.

Dowód: 1. pismo (...) SA w Upadłości z dn. 2.07.2013 r. k. 46,

2. pismo ZUS O/R. z dn. 5.11.2013 r. k. 48

Ponadto Sąd ustalił, że decyzjami z dnia 8 września 2011 r. i 6 sierpnia 2012 r. zn. (...) - 2011 organ rentowy ustalił kapitał początkowy wnioskodawczyni. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy w wysokości 44,49%.

Dowód: 1. Akta organu rentowego (kapitałowe):

- decyzje z dn. 8.09.2011 r. i 6.08.2012 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz w ramach toczącego się w sprawie sądowego postępowania dowodowego, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Za wiarygodne Sąd uznał też dowody z zeznań świadków J. P. (1), E. W. (1) i S. S. (2) oraz przesłuchania wnioskodawczyni. Świadkowie J. P. (1) i E. W. (1) przez kilka lat pracowały razem z wnioskodawczynią, znały zakres obowiązków wnioskodawczyni i warunki płacowe jej zatrudnienia. Ich zeznania w całości zgadzały się z zeznaniami wnioskodawczyni, stąd Sąd uznał je za wiarygodne źródło ustaleń faktycznych, w szczególności co do sposobu ustalania i rozliczania wynagrodzenia dziwiarek. Za prawdziwe, aczkolwiek mało istotne dla sprawy okazały się zeznania świadka S. S. (2) - męża wnioskodawczyni. Z racji pracy w ekipie budowlano-remontowej, która pracowała na terenie (...) orientował się on w ciężkich warunkach pracy (hałas, kurz) na halach produkcyjnych. Wiedział też, że wnioskodawczyni w niektórych okresach zatrudnienia zarabiała więcej od niego tj. ponad 5 tysięcy starych złotych miesięcznie. Jednak te wiadomości nie mają wpływu na ustalenie wysokości faktycznych zarobków wnioskodawczyni.

Równocześnie Sąd oddalił wniosek dowodowy pełnomocnika wnioskodawczyni

o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego księgowego na ustalenie rzeczywistego wynagrodzenia uzyskiwanego przez K. S. przy przyjęciu stawki godzinowej w systemie akordowym przy normie 250-300 kg przędzy. Opinia biegłego ma na celu ułatwienie Sądowi należytej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. Potrzeba powołania biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy. Materiał dowodowy oraz dane umożliwiły Sądowi, przy udziale organu rentowego, dokonanie podstawowych wyliczeń matematycznych. Dowód z opinii biegłego księgowego okazał się zaś zbędny, z uwagi na brak regulaminu wynagrodzeń obowiązującego w (...) oraz informacji, co do faktycznie przerobionych przez wnioskodawczynię produktów (kilogramów przędzy czy sztuk wykrawanych dzianin).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie Sąd wyjaśnia, że przedmiotem niniejszego postępowania jest odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 11 lutego 2013 r. przyznającej wnioskodawczyni prawo do emerytury na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, następnie uchylonej decyzją z dnia 26 marca 2013 r.

Uwaga ta jest o tyle istotna, że w sprawie wnioskodawczyni w dniu 11 lutego 2013 r. została wydana także druga decyzja, którą przeliczono wysokość emerytury na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz decyzja z dnia 29 stycznia 2013 r. o odmowie przeliczenia emerytury.

Rozpoznając odwołanie wnioskodawczyni K. S. (1) w przedstawionym zakresie Sąd uznał, je za nieuzasadnione.

W przepisie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS uregulowano zasady ustalania wysokości emerytury m.in. dla osób, którym przyznano emeryturę na podstawie art. 26, jeżeli wystąpią o jej ponowne obliczenie.

Przy czym przeliczenia emerytury dokonuje się na zasadach wynikających z art. 110 i art. 110 ustawy.

Zgodnie z przepisem art. 111 ust. 1 i ust. 2 cyt. ustawy wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru,
- 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury lub renty,
- 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, obliczony na zasadach określonych w art. 15, mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia.

Z kolei w myśl art. 15 w zw. z art. 21 ust 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS podstawę wymiaru emerytury (renty) stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych „poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę albo przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne - w okresie 20 kolejnych lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku wybranych

z całego okresu ubezpieczenia.” Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy (ust. 2a art. 15).

Równocześnie w § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) wskazano środki dowodowe stwierdzające wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalania podstawy wymiaru emerytury lub renty tj. zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymację ubezpieczeniową lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Bezsporne jest, iż wnioskodawczyni K. S. (1) do dnia 17 sierpnia 2012 r. pobierała rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i do obliczenia wysokości tego świadczenia przyjęto wwpw - 44,49%. Od 18 sierpnia 2012 r. ma zaś przyznane prawo do emerytury, obliczonej według zasad z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. podstawę obliczenia tej emerytury stanowi kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego zewidencjonowanego na koncie na koniec miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura zaś stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę i ustalono ją w wysokości 891,67 zł brutto. Po dołączeniu w dniu 28 stycznia 2013 r. Zaświadczenia KRUS Nr (...) do emerytury tej przyznano zwiększenie rolne - 51,95 zł. Wysokość tego świadczenia wraz ze zwiększeniem rolnym ustalono na kwotę **943,62 zł**, a po waloryzacji od 1 marca 2013 r. - **981,36 zł**.

W rezultacie główny spór sprowadzał się do ustalenia czy po uwzględnieniu wynagrodzeń wnioskodawczyni od czerwca 1971 r. do maja 1979 r. wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury zmieni się na tyle, że emerytura obliczona na podstawie art. 53 w zw. z art. 111 ustawy o emeryturach i rentach z FUS będzie korzystniejsza od świadczenia wypłacanego obecnie. Równocześnie ustalenie wysokości wynagrodzeń wnioskodawczyni za wskazany okres okazało się utrudnione, a to wobec braku oryginalnej dokumentacji płacowej. Postępowanie sądowe umożliwiło ustalenie wysokości jedynie minimalnych wynagrodzeń, jakie K. S. (1) musiała uzyskać w czasie zatrudnienia w (...). Mimo że nie zachowała się dokumentacja płacowa, to z zachowanych angaży jednoznacznie wynika, jakie były podstawowe składniki jej miesięcznego wynagrodzenia oraz jak się zmieniały w kolejnych latach. Są to niewątpliwie inne dokumenty na podstawie których można ustalić wynagrodzenie, jakie wnioskodawczyni musiała osiągnąć pracując w pełnym wymiarze godzin.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca była zatrudniona w (...) w pełnym wymiarze i stale wykonywała prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych. W zachowanych fragmentach akt osobowych wnioskodawczyni znajduje się dokumentacja na podstawie, której możliwe jest ustalenie okresu faktycznego zatrudnienia (z wyłączeniem urlopów bezpłatnych) od 1971 do 1979 r., jak również wysokości przyznanego wnioskodawczyni wynagrodzenia obliczonego według stawki godzinowej.

Dane wynikające z angaży są bezsporne. Natomiast rodzaj i zakres świadczonej pracy oraz fakt, iż wnioskodawczyni pracowała po 8 godzin dziennie od poniedziałku do piątku i po 6 godzin w soboty Sąd ustalił w oparciu o zeznania świadków J. P. i E. W. Wprawdzie rodzaj wykonywanych prac i akordowy system wynagradzania wskazują, że wnioskodawczyni mogła osiągnąć wyższe wynagrodzenie, jednak obecnie, z względu na brak dokumentacji płacowej oraz zestawienia wykonanych prac (dzianin), nie ma możliwości dokładnego wyliczenia wypracowanego wynagrodzenia. Jedynie fakt świadczenia pracy w pełnym wymiarze godzin w ocenie Sądu, na podstawie całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, nie może budzić wątpliwości. Wypłata pensji zasadniczej była dokonywana co miesiąc, stąd zasadne było przyjęcie tych minimalnych kwot, które wnioskodawczyni musiała osiągnąć we wskazanych latach.

W tym miejscu wskazać należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodnione wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym również zeznaniami świadków i stron. Postępowanie dowodowe przed Sądem nie doznaje takich ograniczeń, jak przyjęto to w powołanym wyżej rozporządzeniu. Stąd możliwe było ustalenie zarobków wnioskodawcy w oparciu o dowody

z innych dokumentów oraz zeznań świadków

Natomiast nie ma podstaw do wyliczenia wynagrodzenia, jakie wnioskodawczyni mogła otrzymywać pracując ponad normę, ani też do wyliczenia premii i wynagrodzenia za godziny nadliczbowe. Z zachowanych angaży wynika jedynie, że miała ona przyznane prawo do premii regulaminowej. Jednak wobec braku regulaminów płacowych, w tym dotyczących zasad wypłacanych premii obecnie nie ma możliwości ustalenia czy, w jakiej wysokości i w jakich okresach wnioskodawczyni faktycznie otrzymała premię regulaminową oraz czy odprowadzono od niej należne składki na ubezpieczenie społeczne. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 lipca 2007 r. II UK 36/07 LEX nr 390123 przyjął m.in., że w postępowaniu cywilnym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawie o przeliczenie wysokości emerytury możliwe jest dopuszczenie i przeprowadzenie wszelkich dowodów, w tym także dowodu z zeznań świadków lub przesłuchania samego wnioskodawcy. Nie jest jednak możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o jakąś hipotetyczną uśrednioną wielkość premii uzyskiwanej przez ubezpieczoną, wywiedzioną z wysokości premii wypłaconych np. innym pracownikom.

Dla celów obliczenia wysokości emerytury organ rentowy musi dysponować pewnymi danymi co do wysokości dochodów ubezpieczonego stanowiących podstawę obliczenia wysokości świadczeń emerytalnych. Wprawdzie w postępowaniu cywilnym sąd nie jest związany takimi ograniczeniami w dowodzeniu, jakie odnoszą się do organu rentowego

w postępowaniu rentowym, jednak ustalenia dokonywane przez sąd muszą być oparte na konkretnych dowodach. Stosunek pracy ma bowiem zawsze charakter indywidualny, określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały ustalone między pracodawcą i konkretnym pracownikiem. Uśrednione obliczenie wysokości wynagrodzenia - oparte na wynagrodzeniu otrzymanym przez innych pracowników - nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy. W przypadku wynagrodzenia zasadniczego lub innych obligatoryjnych składników wynagrodzenia wynikających z obowiązujących przepisów można przyjąć najniższe wynagrodzenie obowiązujące w czasie, którego dotyczy żądanie uwzględnienia tego okresu do przeliczenia podstawy emerytury. W przypadku jednak takiego składnika wynagrodzenia, jakim jest premia, czy wynagrodzenie akordowe konieczne jest istnienie dowodów potwierdzających bez wątpliwości ich wysokość.

W rozstrzyganej sprawie wyliczone wynagrodzenie nie spowodowało wzrostu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury. Wskaźnik obliczony tak z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, jak i z 10 kolejnych najkorzystniejszych lat kalendarzowych (1971-1980) wynosi odpowiednio 37,30% i 39,57% i jest niższy od wskaźnika przyjętego do ustalenia podstawy wymiaru wcześniej pobieranej renty i podstawy wymiaru wartości kapitału początkowego - 44,49% , który uwzględniono przy ustaleniu emerytury obecnie wypłacanej.

W rezultacie nie został spełniony warunek z art. 111 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w którym postanowiono, że ponowne obliczenie emerytury jest możliwe, o ile wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzedniego.

Równocześnie zgodnie art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

W przypadku wnioskodawczyni najwyższym świadczeniem jest emerytura ustalona w trybie art. 26 ustawy w kwocie **981,36 zł**. Emerytura ustalona na podstawie art. 53 wynosi - 935,07 zł, przy czym świadczenie to ograniczono do 100% podstawy wymiaru tj. do kwoty **917,99 zł**. Z kolei emerytura mieszana ustalona na podstawie art. 183 ustawy wynosi - **934,66 zł**.

Z tych wszystkich względów odwołanie wnioskodawczyni należało oddalić jako bezzasadne na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz w oparciu o powołane wyżej przepisy prawa, co orzeczono w sentencji wyroku.